

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Inter.”, literară-illustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.

Pentru economi: numai 5 cor. pe an!

Pentru România pe an 30 Lei; pentru America 2 1/2 dolari.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 c., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă

inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

REGELE CAROL I.

premergînd cu pildă viuă întru
a jertfi pentru binele de obște.

Regele Carol I. al României a fost în viața lui întregă, am putea zice în toate privințele omul, care prin faptele sale, să pune pe sine pildă viuă înaintea tuturor, cari înțeleg graiul faptelor!

Cînd l'a chemat țara pe cîmpul primejdiei, a mers cu vitejie, a stat așazicînd în bătaia gloanțelor, și cînd, lîngă Grivița, un glonț de tun păgîn a căzut și s'a spart aci aproape de el, pe colină de pe care privea și cirnuia atacul început, — el ridicîndu-și chipiul a salutat glonțul inamic zicînd: „Aceasta e muzica ce-mi place mie!”

Ca să dea țaranului, tîlpii țării, o îndrumare întru a-și lucra și el cît mai cuminte pămîntul, a-și cultiva vitele și a le lua folosul, a întocmit domeniile (moșiile) Coroanei în economii de model, cari sunt școală viuă, chip viu, pentru tot economul cuminte, cum are a lucra moșia străbună după îndrumările științei mai nouă, ca să aibă cel mai bun folos de ea!

Prețuirea credinței, cinstirea bisericeii, și-a arătat-o prin mărețata prefacere și împodobire a minunatei mănăstiri dela Curtea de Argeș!

Fiindcă boerimea Țării și toți bogătașii, cum da vara, o luau cu pungile pline prin cele țări vecine și vărsau acolo potop de bani, — Regele Carol, nu cu vorba numai, ci și cu fapta le-a arătat, că doar Țara lor are locuri de bună petrecere pentru vară, poate mai frumoase și ca cele mai vestite locuri din țările vecine, și și-a zidit Castelul-Peleș la Sinaia, petrecînd aci cel mai mult timp al verii, și făcînd din neștiuta Sinaia, un loc de renume nu numai pentru Țară, ci și pentru lumea din afară! Și sute și sute de boeri și bogătași ai țării, au urmat pilda lui, rămînd să-și petreacă vara în țară, lăsînd aci bogățiile ce le vărsau altfel prin cele străinătăți. După Sinaia s'au ridicat apoi alte multe locuri de petrecere și recăștigare a

sănătății, în țară, așa că azi puțini, cei bolnavi, de mai simt-lipsa a merge să-și caute sănătate la cutari băi anume, în afară de țară.

Și în alte multe privințe a dat prin însași viața sa, îndrumări nouă și bune, supușilor săi, țării, neamului.

Una dintre însușirile cari îl ridică încă și mai mult pe înțeleptul rege Carol, este aceea, de a fi premers cu viu grăitoare pildă, întru a jertfi cît de mult pentru trebuințele de obște ale țării, ale neamului, ale deaproapelui!

Din privilegiul împlinirii alor 70 ani de vîrstă, foile din București scot la iveală jertfele mai mari cîte le-a făcut Regele Carol din al său pentru bine obștesc.

Iată unele:

Pentru înființarea unui așanumit „Orfelinat agricol”, adevărată casă care să primească și să crească pe copiii orfani de țaran, cari n'au de cine fi îngrijiți, cum și pe copiii găsiți, tot atîtea suflete sărace și năcăjite, care în Orfelinat să primească creștere bună și să se aleagă din ei buni cetățeni, măestri, cărturari, care după puterile lui sufletești, — pentru un astfel de Orfelinat, care azi să află în ființă la Zorleni, Regele Carol a dăruit la înființare 300.000 Lei, și apoi timp de zece ani încă cîte 250.000 Lei, de tot dară peste două milioane și jumătate! Căci știind sărăcia din popor, a văzut ce bine să face mulțimei de orfani săraci din țară, de cari poate că nimic nu să alege, dar prin o așa casă de creștere, mulți cetățeni vrednici să pot face din ei!

În îngrijirea sa pentru popor, a pus temelie unei fundațiuni „Carol-Elisaveta” din care să fie ajutama țărani la întimplări de secetă mare pe țară. A dat 200.000 Lei, pentru acest scop, dînd pildă și altora a-și urma!

Pentru ajutorarea celor atinși prin foc, prin eșiri de ape și prin

foamete, dă în tot anul 300.000 lei, — ceea-ce în zeci de ani face mai multe milioane!

La 1801 a înființat pentru studenții universitari „Fundațiunea-Carol”, înzestrînd-o cu palatul ei propriu și în ea cu o foarte bogată bibliotecă, în care să află mii și mii de cărți de știință și de învățatură de tot felul, pe care studenții să o folosească liber, îmbogățindu-și cunoștințele din ea. — A dat până acum acuși un milion, de lei pentru această „Fundațiune” din care mulți tineri să împărtășesc de stipendii cari să le facă cu puțință a ajunge cît mai luminați cetățeni patriei și neamului lor!

Fiindcă o țară e mai pornită pe calea virtuților, cu cît știe prețui lucrurile mărețe rămase din trecut și cinstește prin ele pe bărbații cari le-au dat ființă, Regele Carol a premers cu pildă și în privința asta: a jertfit pentru ținerea în bună stare a monumentelor istorice (între cari și repararea mănăstirii de Argeș, ca o strălucită rămășiță a trecutului mare al neamului), doue milioane și doue sute de mii de lei!

Și fiindcă Academia Română s'a apucat, încă demult, de scoaterea unui mare Dicționar al limbii române, zis „Magnum Etimologicum” început de învățatul B. P. Hașdeu, care cere cheltueli peste puterile Academiei, Regele Carol a venit într'ajutor dînd din al său spre acest scop an de an zeci de mii, până acum peste 220.000 Lei și pentru acesta.

Dă tinerilor și învățaților stipendii și ajutoare deosebite an de an în sumă de cîte 150.000 Lei pe an, — ceea-ce în zeci de ani face alte milioane.

Ajutor „Teatrului-Național” și altor societăți culturale, cîte 55.000 pe an.

Pentru Soc. „Reg. Elisabeta” a dat 365.000 Lei.

Cînd, acum vre-o 5 ani, fu seceta cea mare de aduse atîta lipsă pe țară, — Regele a cerut să i-să șteargă din plata lui de Rege mai multe sute de mii Lei, — ca să fie spre ușurarea cheltuelilor țării.

Apoi alte nenumărate ajutoare date colo și colo, unde numai vede că e de lipsă, — cari

iar ar da la socoată milioane întregi!

De ce scoatem noi la iveală aceste lucruri? Iaca de ce:

Nici un stat, nici un neam, nici o biserică, sau alt așezămint de bine de obște, nu a crescut, nu s'a întărit, nu a înflorit acolo, unde fi neamului ori ai bisericii, nu a u simțul de a jertfi din toate puterile pentru așezemintele de obște naționale sau bisericești!

Aceasta o știe fiecare om luminat, — a știut-o mai bine ca toți însuși Regele Carol, și ca om aievea cu judecată mare, departe văzătoare, s'a făcut pe sine însuși pildă viuă despre cum e dator fiecare fiu al neamului să aducă jertfe pentru așezeminte de obște, chemate a lucra la înălțarea buneistării și materiale și sufletești a neamului întreg!

O, cît de mult am avea de învățat din graiul faptelor lui, tocmai noi, cei din afară de hotarele țării lui!

Că, uite, chiar acum trec peste noi astfel de zile, care ne amenință cu potop bunurile sufletești, și peste care potop numai prin jertfe aievea din toate puterile, vom putea trece! Ci, de am înțelege noi însemnătatea jertfei de acest fel, chiar ușor am înălțura primejdiile ce plutesc peste capetele noastre.

Durere, prea sunt mulți între noi, cari rămîn reci la chemările pentru jertfe spre binele de obște. Am auzit om în toată firea ocărînd asupra foilor noastre pentru îndemnurile lor la jertfă românească!... O, ce puțin înțeleg atari oameni graiul faptelor mari ce răsună bunăoară din faptele de acest fel ale Regelui Carol, înșirate mai sus!

Români! Luați în sufletele voastre duh din duhul faptelor aceluia Rege. Nu fiți zgîrciți în a jertfi pentru lucrurile voastre de bine obștesc, pentru școală, biserică, literatură, carte, și tot ce vă poate înălța pe voi sau pe fiii voștri! Că numai așa ne vom dovedi popor de viață!

Jertfe înțelegătoare.

Pentru „Fondul-Cultural“.

Direcțiunea institutului de credit „Economia“ din Cohalm, în fruntea căreia stă harnicul preot Ioan Bercan, cu mai mulți bărbați de inimă în direcțiune, a votat pentru „Fondul-Cultural“ înființat de conzistorul din Sibiu, suma de 1000 coroane.

Avînd în vedere scopul foarte măreț ce-l are acel fond, fapta celor-ace conduc banca „Economia“, vrednicește toată lauda.

*

Pentru școala de fete din Arad.

„Societatea femeilor române“ din Arad susține o școală de fete, pentru a da cît mai bună creștere fiicelor din familiile române ce o cercetează.

Dl Iosif Gall a dăruit 1000 cor. pentru fondul de susținere a acestei școale.

*

Fundațiunea Mih. Cirlea.

Regretatul notar public din Arad Mihail Cirlea, despre a cărui moarte am făcut și noi poezie, și-a lăsat prin testament toată averea sa în grija Conzistorului gr. or. rom. din Sibiu, ca din venitele ei să se ajute muncitorii în cîmpul muzicii naționale și bisericesti.

Ținînd samă că la noi nu-s fundațiuni, din cari să se dea ajutoare celor ce cultivă muzica, fie bisericească, fie națională lumească, — fundațiunea fericitului Cirlea umple un gol simțit.

*

Pentru gimnaziul din Brad.

Dl Rubin Pațița, avocat în Alba-Iulia, a trimis direcțiunei gimnaziului din Brad 40 cor. din privilegiul fidanțării dsoarei Elena Pațița cu dl Dr. Zaharie Muntean, — drept răscumpărare a anunțurilor de logodnă.

Iaca un fapt frumos și cuminte. Tinerilor miri sincere felicitări!

UNELE—ALTELE

Descurcarea guvernului.

Țara e fără ministri în rînduială. Cei de până aci și-au lăpădat slujba și mai conduc trebile numai până ce să vor afla alții, pe cari să-i numească Maestatea Sa.

De Marți Maestatea Sa Impăratul-Rege să afle în Budapesta și ascultă pe bărbați, politici de frunte, că ce părere au, cum să se facă iară rînduială în conducerea țării?

Ci lucrul va merge greu, că partidele mai mari să luptă acum între sine care să ajungă a avea frînele în mână. Deputații lui Kosuth zice, că numai lor singuri li-să cade să iee frînele țării, că ei sunt mai număroși în dietă.

Cei din Viena înse nu prea vreau să audă de o cîrmuire a țării numai prin koșutiști, că n'au încredere în ei a fi oameni de înțelegere, ci ar avea cu ei tot mereu val, pentru armată, pentru banca cea mare a Impărăției, și altele.

Cei dela Viena ar dori iară o stăpînire, în care oamenii „stîmpărați“, cum erau vechii liberali, să aibă și ei loc și cuvînt!

Să vorbește, că în urmă koșutiștii vor căpăta frînele țării, după-ace mai înainte vor pune legămînt, că ajunși în șea, vor fi oameni „cuminți“, de înțelere, ascultători de Regele lor! Și koșutiștii, după toate semnele, vor făgădui pocăință și punerea pecetului pe gură, — numai să rămînă la putere. Vor fi supuși față de Viena, și cu atit mai obraznici și călcători în picioare a oricărui dreptăți, față de noi, popoarele nemaghiare.

Nainte nu să poate spune cum va fi deslegat lucrul. Poate să țină luni de zile până să va ajunge la o înțelegere și la guvern nou.

*

Moștenitorul de Tron.

Despre moștenitorul de tron Francisc Ferdinand d'Este, viitorul nostru Impărat și Rege, s'a scris în repetite rînduri, că privește cu ochi răi la zmucirile politicilor maghiari, cari mereu dau asalt în sus, asupra Domnitorului, ca să le dea tot mai multe îngăduințe, prin cari să ajungă ca mîne a rupé cu totul Ungaria de Austria. Să le dea armată ungurească, bancă ungurească deosebită, diplomație alături, și altele. Să nu mai aibă comun cu Austria, decît chiar Capul încoronat. Moștenitorul de tron Francisc Ferdinand, ci-că e tare nemulțumit de politica ungurească pentru aceste lucruri și e tare contra lor.

Acum din privilegiul schimbării de ministri la Pesta, lucrul acesta a ieșit la iveală mai ales ca altădată.

Anume după-ace ministrul președinte Wekerle a fost la M. Sa de i-a înaintat retragerea ministeriului, a fost primit și de Moștenitorul de Tron. Și viitorul Domn ci-că i-a făcut lui Wekerle aspre impuțări pentru nesfîrșitele asalturi ale politiceii maghiare, și i-a spus că de îngăduințe mai departe pe placul koșutiștilor privitor la armată, la bancă și la alte lucruri ce să țin și de Austria, nu mai poate fi vorba, că El vede, că cu acești oameni nu poți eși la cale prin îngăduințe. Cu cît le îngădui ceva, îți cer mai mult! Și neliniștesc într'una conducerea pacinică a țării cu frămîntările lor neastîmpărate.

Să spune că viitorul Domn are ca program (plan) de conducere în viitor, cînd El va fi stăpîn: a mai tăia din carnea politiceii maghiare cari prea au crescut sub Domnito-

rul de azi, care, ca să aibă pace, le-a tot îngăduit azi una mîne alta!

Și acum Marți, nainte de a pleca Maestatea Sa la Pesta, Moștenitorul a fost la el timp de aproape 2 ore. Să vede pentru a să sfătui că în ce fel să primească cererile ce politiceii unguri le-or face Maestății Sale în Pesta.

Să vede că M. Sa, fiind bătrîn, incape a lăsa tot mai multă înriuire Moștenitorului de tron, care e de păreri mai aspre față de pornirile politice ungurești și are mai mult simț de dreptate pentru popoarele nemaghiare din țară, dorind să ajungă a avea și ele aici drepturi cam ca cele din Austria.

Din Zarand.

Teatru la sate.

În Brad s'a format o trupă de diletanți dintre profesori și învățători, cari învățînd deocamdată piesa „Lipitorile satelor“ de V. Alexandri, o predau în Brad și satele din jur. Duminecă în 2 Maiu s'a dat în Țărățel, Dumineca viitoare va fi în Valeabrad, apoi în Brad, Vaca, ș. a.

În fiecare Duminecă e plănuită cite o reprezentațiune.

Venitul curat îl întrebuințează cei din partea locului pentru lipsele școalei.

Zaharie Bârsan prin Ardeal.

Dl Zaharie Bârsan, bine cunoscut și publicului nostru dela reprezentațiile teatrale atît de reușite ce a dat și la Orăștie și în alte orașe din Ardeal și Ungaria, fiind acum angajat la Teatrul-Național din București, abia puțin timp liber are a mai da cite-un șir de reprezentații și prin Ardealul în care dsa și-a început debuturile cari i-au făcut renume și l'au ajutat în înălțarea sa.

Avînd acum vre-o 10 zile libere, le-a folosit pentru a să mai întoarce odată prin vre-o două orașe dela noi: în 2 Maiu n. a dat o reprezentație în Sibiu, în sala dela „Asociațiune“. Fiîndcă vestise că va juca și un poem nou „Carmen saeculare“, versuri de poezii D. Anghiel și St. Iosif, care la București a reușit de repetite ori totdeauna foarte bine, — publicul sibian a umplut sala Asociațiunii ca să asculte pe dl Bârsan și dna. Foile scriu cu multă laudă despre jocul foarte reușit al artiștilor. Chiar și sibienii, cu gustul rafinat în al teatrului avînd acolo teatru săsesc bun, — au rămas încîntați de jocul dnului și dnei Bârsan, atît în piesa numită, cît și în 2 comedii ce au jucat pe lîngă aceea.

Dorința sibienilor, arătată prin foi, e: să vadă acum pe Bârsan în-

cunșturat de o trupă macar de 4—5 inși, jucînd în piese și mai mari.

Dela Sibiu artiștii au mers la Brașov, unde dau o reprezentație azi, Vineri în 7 Maiu n. seara, iar de aci să reîntorc la București, la postul lor.

Cum stăm cu școalele?

Anul 1910, în care intră în putere în deplinătatea ei legea cea nouă școlară, e aci, și multă lume care poartă la inimă grija de viitorul neamului nostru, e doritoare a ști: cum stăm cu școalele poporale?

cite din ele mai rămîn cu totul ale noastre?

cite vor fi ale noastre, dar' cu ajutor dela stat, — în a căror treburi amestecul guvernului e foarte mare, și

cite să perd de tot?

Nu avem încă un răspuns deplin la aceste întrebări. Pentru a-l putea da, ar trebui să avem date dela amîndouă bisericile, greco-catolică și greco-orientală, cari date însă, nu s'au scos pîn'acum la iveală.

Archidieceza gr.-or. română de Transilvania, a așternut Sinodului său de aștan date în privința asta. Aci știm ce vom perde de tot, ce de jumătate, și ce ne mai rămîne. Și după asta ne putem închipui ce o fi și în celelalte episcopate.

Iaca ce spune consistorul dela Sibiu Sinodului, ca instanță mai înaltă a sa:

Din cele aproape 800 de școale confesionale gr.-or. rom. ce aveam pînă acum în Ardeal:

Ahea 112 au declarat, că pot să susțină școala și mai departe din mijloacele proprii, și le vor și susține, ca neatîrnătoare;

103 comune au declarat că le pot susține și ele, dacă consistorul le ajută și el cu ceva.

60 comune au lăpădat cu totul școala, dînd voe statului să-și facă el; iar'

425 își susțin școala numai cu întregire de plată dela stat pentru-ace au și înaintat cerer' la guvern, —

și o parte din ele, încă nu s'au hotărît ce să fac.

Care va să zică, dacă consistorul ar putea ajutarea pe toate cele 103 școale ce i-au cerut ajutor, pentru a putea rămîne neatîrnătoare, am rămînea cu 215 școale susținute din puterile noastre fără ajutor dela stat. Iar 425 ar fi ale noastre cu a

jutor și amestec mai mare din partea statului. Puțin de tot.

Ce deosebire între unele și altele din aceste școli? Mare! La cele susținute numai de noi, poporul alege pe învățător ca și până aci, și consistorul îl întărește, el e dar slujbașul poporului și al bisericii numai. La cei cu ajutor dela stat, poporul îl alege pe învățător, dar domnii dela varmeghie trebuie să-l întărească și ei, și dacă inspectorului nu-i place de cel ales de popor, propune ca comisia comitatului să nu-l întărească, și nu va fi. Așa că aceasta e mult mai atârnată dela administrație, decît celalalt.

Ca un semn trist, atît al sărăciei poporului nostru, cît și a lipsei de înțelegere întru prețuirea școlii, aflăm, că să aflăm în Ardeal *zece protopopiate* gr.-or. române, în cari *nici o comună* nu s'a avîntat la hotărîrea de a-și susține a s i n g u r ă școala confesională! Aceste protopopiate sunt: al Agnitei, Cetății-de-peatră, Dobrei, Geoagiului, Hunedoarei, Mediașului, M. Oșorheiului, Tirnavei, Treiscaune și Ungurașului.

Scrisoare din Bistrița.

La 30 Aprilie s'a ținut congregațiunea comitatensă în Bistrița, cu care ocaziune ca fiscal comitatensă a fost ales *Dr. George Linul*, cu o majoritate de 20 voturi.

Deși la comitat posturile cele mai principale sunt ocupate de Sași, ei și la această dată au mișcat toate petritele spre a putea viri și în acest post un Sas.

Dacă membrii români și din cele mai mari depărtări nu grăbeau la congregațiune și nu lucrau cu tot dinadinsul pentru ocuparea acestui post însemnat prin un Român, — și acest post îl perdeam, pentru-că Sașii, deși învrăjbiți între ei și avînd doi candidați, în clipa din urmă s'au înțeles să voteze numai pentru un candidat al lor! Cu toate acestea, fiindcă Românii toți au fost la postul lor, și pe lângă Români cu *Dr. Linul*, au votat și oficianții dela administrațiune, Sașii au fost majorizați cu 20 voturi.

Să trăiască Românii cari și-au făcut datorința față cu fratele lor Român!

*

Deși primăvara s'a deschis cam tirziu, totuși economii în părțile noastre au gătat de arat și sămănat, și fiindcă cu sfîrșitul lui Aprilie și la începutul lui Maiu, ne-a dăruit D-zeu cîteva ploii destul de bogate, sunt nădejdi de-o vară roditoare.

Codreanul.

Ce-i cu cursurile pentru neștiutorii de carte?

La întrebarea noastră aceasta, pusă în numărul trecut — am primit deja două răspunsuri: dela Brad și Vinț. Dela Vinț scrisoarea e dela cantorul gr.-cath. I. Limbeanu, din care scotea următoarele părți:

Dle Redactor!

Precum în iarna 1907/8 cînd am ținut curs cu cei 8 băeți tineri, așa și în iarna trecută, nu am pregetat a-mi face puțin timp liber, spre a da învățătură în ale scrisului și cetitului, și aceluia cari nu erau împărțșiți de acest dar și lumină. Am făcut cunoscut lucrul acesta mai multor neștiutori de carte, și cuvîntul meu nu a sunat înzadar, căci în înția sară am avut 4, apoi 6—8, ajungînd până la 10, tot oameni în etate, unii dela 30—50 ani. Am cumpărat 10 table și creioane de peatră cu cari i-am cinstit, și m'am bucurat văzîndu-i că în înția sară au învățat trei litere.

Cursul a ținut mai mult de o jumătate în fiecare seară, în care timp m'am incredințat, că și țaranul român neștiutor de carte nu e mai pe jos ca un James Hog, poetul stimat al Angliterei, care în vîrstă de 29 de ani, păzînd oile în munții Scoției, și în aceea singurătate, a reparat ceea-ce nu a făcut în tinerețe, învățînd atînci scrisul și cetitul!

După cele 5 săptămîni, deși nu era lucru cîmpului, am văzut că din ce în ce vin mai puțini; am rugat atînci pe dnii preoți gr. or. și gr. cat. să îndemne și dînsii poporul, ca să ia parte în număr cît de mare la această învățătură. Dar preoții (onoare celor ce au implinit) nici circularele venite dela consistoare nu le-au prea cetit, ca nu cumva să audă cineva din streini, că sunt sprijinitori culturale române, și apoi cînd vine congrua să nu o capete!.. Din cei 10 analfabetei am rămas cu 6, din cari 3 inși știu încetisor *scrie și ceti*, alți 3 inși cunosc abia literile, iar ceilalți 4 s'au lăpădat de acest meștesug...

Incolo cantorul Limbeanu, instructorul neștiutorilor la Vinț, să plînge de slăbirea legăturii dintre popor și preoții său, slăbire ce să vădește tot mai dureros în nepăsarea cestor din urmă, față cu mersul spre bine ori spre rău a poporului..

Așa începe a fi pe aiure. Doar va da Dzeu și o întoarcere la bine iară!

*

Iar din Brad ni-să scrie:

Intreagă iarna anului acestuia, până la sfîrșitul lunei Martie a. c. s'a ținut școală cu neștiutorii de carte din Brad, în toată Dumineca dela 8—10 a. m. Au învățat cu totul 27 de săteni, dintre cari 4 au mai fost și în iarna trecută. Cei-ce au mers regulat la școală au învățat a ceti și a scrie bine, așa că și-au cumpărat din cărțile „Asociațiunei“: „Inceputul neamului nostru“, „Povestiri“ ș. a.

Ca învățători au fost dnii Dr. I. Radu, V. Boneu, I. German, Dr. T. Suciș și G. Jula.

S'a mai fost vestit și un alt curs prin directorul despărțămîntului „Asociațiunei“, dar oamenii, dureri, n'au dat ascultare.

Brădenii nostri cu greu să trezesc din somn, deși puteau veni la școala aceasta cel puțin 150.

Credem că în privința asta o mișcare mai largă, generală pentru tot Zarandul, pusă la cale de deputatul nostru, protopopul Dămian, cu tot zelul și cu energie, ar fi ducătoare la scop, sporînd mult numărul Românilor cu carte, macar în măsura în care sporesc aci în Brad.

Instalare de preot.

Duminecă în 12 Aprilie v. a fost instalat de preot dl Eugeniu Muntean, fiul dlui Ioachim Muntean protopresbiter al tractului Agnita. Parochienii comunei Vărd, rămași ca o turmă fără păstor în urma răposării preotului Ioachim Triff, au pus capăt multor neajunsuri de cari suferiau în lipsa de preot. Primirea ce au făcut'o Verzenii a fost destul de bună, favorizată și de timpul frumos. La actul ce s'a săvîrșit a luat parte familia frunțase din opidul Agnita; ceea-ce dovedește că noul preot să bucură de o mare trecere. Ceea-ce mă face a scrie aceste rînduri sunt unele cuvinte scoase din predica noului preot instalat: întărirea credinței, ridicarea vieții morale, jertfirea și iubirea față de biserică și școală și mai presus de toate: dezvoltarea simțului național!

Dee Dumnezeu ca cuvintele rostite să fie cuvinte de aur și cît mai roditoare!

V. N.

Cu pași tot mai obraznici.

O societate ungurească ce are și ea de țintă maghiarizarea chiar și a petrilor în această țară, ținînd Dumineca trecută o adunare în un oraș din Ungaria, a hotărît între altele, ca, în scopul de a sprigini maghiarizarea cît mai repede a părților aceluia de popoare nemaghiare cari sînt mai aplecate spre pierdere:

să ceară ca guvernul din Pesta, să înființeze degrab încă o episcopie nouă, de care azi nu este în țară, anume o episcopie greco-orientală maghiară, rugînd pe patriarhul grec din Constantinopol să sfințească un atare Episcop pentru Ungaria, dîndu-i voce a slujii liturgie ungurește, cum slujesc Sirbii sirbește și Românii românește! Asta ca sabie de tăiat în trupul bisericii greco-orientale române și sirbești.

Iar pentru a frînge părți și dintre greco-catolici, sfințoșii patrioți cer, ca să se înființeze episcopate greco-catolice așa împărțite, ca să cuprindă mai ales comitatele Sălmar, Bereg, Zemplin, în care mulți greco-catolici, știu mai bine ungurește, și pe aceștia apoi în pune la cale să ceară limbă de slujbă ungurească, în locul celei ro-

mâne ori rusești ce e azi prin bisericile lor.

Adecă: asalturi cu pași tot mai mari asupra noastră! Și pot s'o facă, au voe s'o facă, văzînd că popoarele noastre aproape nu și mai știu mișca nici limba, nici mîna întru apărarea drepturilor lor la viață.

Curagiul acesta obraznic, e numai rodul nepăsării, nemișcării, amorfirii de care par cuprinși azi, nu știu de ce, nemaghiarii în luptele lor pentru neam și lege și limbă!

Dela meseriașii nostri.

Reprezentăția teatrală împreună cu joc arangeată de Secția industrială a Reun. Economice romîne din Orăștie Duminecă în 2 l. c. a reușit din toate punctele de vedere, și înseamnă un nou pas al progresului ce'l dorim cu toții clasei noastre de mijloc.

„Șezătoarea“, de Luncan și Murgur, deși ca compoziție literară slabă, oferă un frumos chip de șezătoare românească la țară.

Frumoasele și elegantele costume săliștenești care le-au purtat drăgălașele diletante, după cum aflăm, le-a pus la dispoziție dl Dumitru Jurca, croitor în Orăștie, care pregătește astfel de costume pitorești. Dșoarele Valeria și Marioara Ciucurel, Elena Criștiu, Marioara Lazaroiu, Ana Rusu, Valeria Sîntîmbrean și Marioara Vasilca ș'au dat toată silința întru interpretarea corectă a rolurilor. A cîntat frumos dl Balomiri și indeosebi dșoara Marioara Vasilca, care are o voce admirabilă de mezzo-sopran.

În pauză s'a jucat pe scenă de 7 flăcăi aleși pe șprînceană, Călușerul și Bătuta. Dl A. Balomiri a declamat apoi poesia lui Alexandri Hodja Murad Pașa. În fine s'a predat comedia „Capriciul unui tată“ de Z. Bîrsan. Persoanele principale din piesa asta, dșoara V. Sîntîmbrean și dl I. Hertza, ambii înzestrați cu un adevărat talent de actori, au jucat irepoșabil.

După reprezentație a urmat dansul și atîta jucători s'au încins la horă, încît sala cea mare dotel hotel Transilvania s'a dovedit prea mică. În general a domnit până în zori de zi o vie animație printre mulțimea de drăguțe dansatoare și voinici dramatori. La cuadrilul al doilea în rondoul dela figura 6., s'a jucat de nou Călușerul și Bătuta.

*

Secția indust. a reun. econom. rom. din Orăștie exprimă și pe calea aceasta mulțumitele sale Domnilor cari au binevoit a suprasolvi cu ocazia petrecerii acesteia, anume: Dl Dr. A. Vlad, deputat 10 cor. Coriolan Pop 10 cor. I. Moța 4 cor. Sim. Damian 2 cor., Aurel Pop 1 cor., N. N. 1 cor., I. Rudușan 1 cor., Alex. Vlad 1 cor., Petru Sponor 1 cor., I. Hertza 30 fil. Li-să aduce mulțumită.

X.

Din suferințele foilor noastre.

„Gazeta Transilvaniei“.

Cetitorilor nostri le e cunoscut, că „Gazeta Transilvaniei“ a fost trasă în judecată pentru că a dat în traducere o scrisoare a poetului norvegian Björnson, pe care acesta o publicase în marele ziar francez „Courrier Européen“, și în care învățatul străin judeca aspru prigonirile politice ale guvernelor maghiare asupra popoarelor nemaghiare dela noi. Un redactor al „Gazetei“, dl I. Spuderca, a fost osîndit la 3 luni arest de stat și 500 cor. în bani, că de ce l'a tradus și l'a dat spre cetire și Românilor, acel articol.

După osînda dată de tribunalul din Tîrgul-Murășului (Murăș-Oșorheiu), redactorul osîndit a apelat la Curie să-i scârțeze ori șteargă pedeapsa, că nu să simte a fi făcut nici un păcat contra patriei prin publicarea scrisorii lui Björnson. Dar și procurorul a apelat, cerînd Curiei să mărească pedeapsa, că prea a dat puțin tribunalul.

Vineri în 30 Aprilie Curia a luat în dezbateră recursul redactorului osîndit ca și al procurorului, și a aflat cu cale a-și pleca mai bine urechea spre glasul fiului său iubit, a procurorului, decît spre a valachului care a cutezat să spună ce a grăit norvegianul acela, și a urcat pedeapsa dlui I. Spuderca dela 3 la 4 luni aresti!

„Drapelul“.

Tot pentru o scrisoare alui Björnson fusese trasă în judecată și foaia „Drapelul“ din Lugoj, și redactorul ei, dl Nic. Jugănar a primit, ca și al Gazetei: 3 luni arest de stat din partea tribunalului din Timișoara.

Dl Jugănar n'a pățit însă ce a pățit soțul său dela „Gazeta“, ci recursul i-s'a respins, lăsîndu-i în cîrcă cele 3 luni depline, — iar pe ziua de 2 Maiu a fost pottit să se infățișeze la directorul temniței din Seghedin, ca să-și înceapă pedeapsa!

Simbătă în 1 Maiu, dl Jugănar a plecat la Seghedin, fiind însoțit la gară de membrii familiei și număroși amici, cari i-au dorit reînțoarce în pace și sănătos între ai săi.

Dela Slovaci.

Scritorii la foile slovăcești sunt împărțâșiți de aceeași soarte ca și cei dela ale noastre românești: procurorii le țin aspru 'n vizir. Nu demult deputatul slovac Milan Ivanca, a fost judecat la un an închisoare pentru un articol scris în foaia slovacă „Narodni Noviny“. Acum Curia a întărit și ea osînda tribunalului dela Pojun, — și așa deputatul slovac în curînd va avea să plece la Seghedin.

Goreșpondență.

Mercheașa, Aprilie 1909.

Dle Redactor!

Avînd învățătorul nostru dl Ioan Popovicu în vedere încă demult, că biserica noastră cu privire la cîntăreți stă slăbuț, avînd numai cantor, și acela în etate înaintată, a învățat pe cîțiva rîvnitori de acelea 8 glasuri bisericesti, fără de nici o plată, și cu ajutorul noptilor lungi de iarnă a izbutit de a învățat cîntările bisericesti pe Ioan Pelei, Lazar Bercan, George Micloșiu, Mihail Schiopu, Avram Bercan, George Oancea economi, oameni căsătoriți, și George Bucșa, rotar, june. În 5 săptămîni au fost instruiți toți, așa că ziua Invierii Domnului a fost pentru noi cu adevărat zi de lumină, că, de unde până aci aveam un singur cantor, acum iată-ne cu două strane pline de cîntăreți rîvnitori!

A avut o mare mulțumire întregul popor!

Fiindcă până acuma în biserica noastră era o singură strană, și aceea mică, aflînd de strădamia cîntăreților, sau găsit doi dintre ei înșiși, cari au dăruit două strane lucrute de cătră tinărul Moise Schiopu, sculptor măsar din loc, lucrute frumos, care sunt întru adevăr o podoabă a bisericii noastre și în preț de 200 cor. Au fost dăruite de George Micloșin și G. Bucșa.

Tot spre luminarea poporului și-a dat dl învățător Popovicu silința de a instrua pe elevii de școală de au predat o piesă teatrală a două zi de Paști împreună cu cîntări în două voci, lucrute ce a plăcut iară poporului. Micii copilași și copile și-au predat rolurile cu izbîndă frumoasă, făcînd bucurie întreg poporului. S'au început apoi jocurile noastre naționale, jucîndu-să cu o mare însuflețire, până în făcutul zilei, cînd s'au împrăștiat cu mulțămire în suflet la vetrele lor.

Cu privilegiul acesta s'au adunat 52 cor. și 20 fil. din care tragîdu-să cheltuelile de 26 cor. au rămas venit curat de 26 cor. 20 fil., care s'au predat epitropiei spre a să pune temeiul fondului copiilor de școală.

— Mai mulți credincioși.

Din viața lui Abdul-Hamid, împăratul turcesc despoiat de tron.

Despre fostul sultan al Turcilor dat acum jos de pe cea mai înaltă treaptă a Împărăției sale, și ținut închis, ca rob al nației peste care el a fost atîta timp atot-puternic, — să scriu următoarele:

...Pentru istorie numele fostului Sultan va rămînea tot Abdul-Hamid,

dar în pomenirea poporului său, Abdul-Hamid va rămînea pentru totdeauna numit *Sultanul roșu*, care mai mult decît ori-care altul, a vărsat sînge nevinovat, necinstind Coranul (Biblia lor) pe care de atîtea ori în viața a jurat, fără să-și țină însă jurămîntul!

„Abdul-Hamid“ în limba turcească înseamnă *servitor al celui Atotputernic*. El este fiul sultanului Abdul-Medjid și al unei frumoase circaziene, care a murit dîndu-i naștere. E născut în Constantinopol la 23 Septembrie 1842.

Creșterea sa fusese incredîntată unei a doua neveste a tatălui său care neavînd copii îl iubea cu o adevărată dragoste de mamă. Întîiul său profesor a fost Mustafa Effendi, care îi dădu cîteva cunoștințe de cultură orientală. Studia cu o deosebită dragoste istoria și geografia. Îi fuse însă peste putință să învețe limbi europene!

Neîngrijit de cătră tatăl-său, Abdul-Hamid crescî în umbră, închis în sine.

În anul 1868, el vizită Europa oprindu-se la Viena, Paris și Londra. Din acest drum veni mai mult mirat, decît învățat.

După asta începî singur să învețe muzica. Ori-ce altă plăcere pentru el, nu era. Ca să ajungă el Domnitor, n'avea nădejde.

În anul 1876, o revoluție neașteptată, dădu jos de pe tron pe unchiul său Abdul-Aziz, care peri de-odată. Fratele mîi mare al lui Abdul-Hamid fusese proclamat sultan sub numele de Murad V. După cîteva săptămîni însă, acesta fu închis într'un turn, sub cuvînt că e — nebun, iar Abdul-Hamid să văzî urcat pe tron și începî să domnească de capul său.

Să povestesc foarte multe lucruri pe socoteala fostului Sultan.

De și crud și neînduplecat față de inimicii săi, Abdul Hamid a dat probe de milă în viața sa. Odată pentru a veni în ajutorul unor locuitori ale căror case fuseseră nimicite de foc, Abdul Hamid și-a dat propriile sale avuturi.

„Haremul“ său (familia sa, cu muerile) era unul din cele mai bogate în femei. Sultanul însă nu-l vizita de cît foarte rar. Nevestele de care îi era lui mai drag, erau foarte puține.

La masă nu era mare mîncător. Și cu toate acestea la Yildiz kiosk se gătea de cîte trei pe zi pentru *mai multe mii de oameni*. Pentru a coperi trebuințele bucătărilor, Sultanul avea întinse moșii pe cari să cresc vite și se cultivă legume anume pentru palat! Pentru a ne face o închipuire de ceea-ce să mîncîcă la Curtea lui, vom spune că zilnic să trec cîte 1000 kgr. de carne de bou, 500 kgr. de carne de vițel și 10 mii de kgr. de pîne, fără să mai scriem pește, brînză și prăjiturile.

Cu toată supraveghierea, la palat să face și risipă. În fiecare seară sute de cerșitori și de căni să hrănesc cu rămășițele dela palat.

Mîncările sultanului sunt pregătite de un bucătar anume al lui.

Nimeni altul n'are voie să se amestece, sub pedeapsă de moarte!

Vasele în care sunt gătite mîncările, sunt de argint sau de aur și sunt duse Sultanului pecetluite de bucătar. Marele șambelan, slujitor la masă, rupe pecetea în fața Sultanului și acesta își alege anume mîncarea, din care gustă numai cu propriile sale degete, sau de o linguriță de sîdef. El nu folosea nici cuțit nici furculiță. În timpul cît mîncă, un sclav stă lingă dînsul. Sclavii să schimbă după fiecare mîncare.

Mîncările plăcute ale sultanului sunt pilaful și un fel de prăjitură pe care turcii o numesc beurech. Sultanul bea numai apă, iar după masă bea cafea și fumează tutun de Bafra cultivat anume pentru el.

Frica de moarte și de tot ce este în jurul său, a făcut pe fostul sultan să ia măsurile cele mai aspre pentru a-și pune viața la adăpost.

Cancelăriile sale de lucru sunt în număr de 50. Ele sunt împrăștiate sau prin palat sau prin grădinile palatului. Nimeni nu știa unde Sultanul își petrece ziua sau noaptea! De multe ori propriile sale sentinele să înșelau! Noaptea mai ales, era peste putință să știi în care anume odaie să culcă sultanul?

El alegea pe una, și de multe ori să întimpla ca în cursul nopții să-și schimbe odaia! Noaptea sultanul era păzit numai de femei.

Palatul „Yildiz-Kiosk“ cu curtea și locuința lui, unde fostul sultan și-a petrecut timpul domniei, este un fel de cetate, în care trăiau 7 mii de soldați din gardă și alți 5 mii de oameni, însărcinați cu paza lui!

Puteți judeca dară cîte cheltueli de întreținere să cereau unui asemenea palat și la asemenea personal.

„Haremul“ singur (casele cu nevestele lui, și eunucii, slujitorii lor) are lipsă de 40 de milioane de lei; bucătăriile de 30 de milioane, dărurile 25 de milioane, întreținerea mobilierului și a trăsurilor 17 milioane, iar diferite trebuințe 35 milioane.

Sultanul însă este foarte bogat! Afară de plata care se ridică la 3 de milioane pe an, Sultanul avea un venit de 200 de milioane.

În viața sa privată, sultanul Abdul Hamid era cel mai simplu dintre oameni. El se îmbrăca modest. Îi plăcea înse ca hainele să fie bine croite, lucru aproape peste putință, de oare-ce croitorii curții care îi luau măsură, nu era iertați să pună mîna pe dînsul! Căci Coranul (Biblia lor), oprește ca

mână străină să se atingă de pa-dișah!

Sultanul era foarte religios. Toate posturile prescrise de Coran, erau ținute aspru și de dînsul și de cei din jurul său.

Petrecerea lui cea mare era muzica. De multe ori, aghiotanții săi l'au văzut chiar plîngînd cînd să cîntau cîntări duioase...

Din timp în timp, un italian, aducea la Yildiz cite o trupă de operă care da anume piese ce-i plăceau Sultanului.

Abdul-Hamid mai iubea caii, cîinii și paserile rare.

Era un bun călăreț și mai ales un bun trăgaci cu pistolul.

In toată îngrijirea sa, să vedea cum are frică de lume, pentru-că însuși fiind un tiran care multe vieți nevinovate a poruncit să fie stinse, era mereu chinuit de teama răzbunării. Iacă l'a și ajuns la bătrînețe.

NOUTĂȚI

Plină viață în Sinaia. Frumosul și sănătosul loc de petrecere vara, Sinaia, reședința de vară a Curții regale române, și-a recăpătat deplina viață, căci Curtea s'a mutat dela București aci în săptămîna de față, și cu Curtea regală de-odată își strămută locuința și mulțime de familii boeresti, umplînd de viață colțul de raiu pămîntesc zis Sinaia.

Impăratul Vilhelm II. al Germaniei, va cerceta pe M. Sa Impăratul-Regele Francisc Iosif I. la 14 Maiu n. în Viena.

Avînd în vedere, că Austro-Ungaria a scăpat de un războiu cu Sîrbia și poate cu Rusia, numai în urma pășirii hotărîte a Impăratului Germaniei, care o spunea cu hotărîre că el sare, cu toată armata sa, întru apărarea aliatei sale, a Austriei, — vienezii vreau să facă lui Vilhelm o primire atît de măreață cum nu s'a mai văzut, dorînd să-i arate și prin asta mulțumita lor și a țării pentru credința ce li-a arătat-o în zilele primejdiei războiului.

Românele sunt mai puțin păcătoase. O foaie Germană din Pesta dînd o numărătoare a crimelor (fă rădelegilor grele), săvîrșite de femei la felurile popoare, arată că în Europa Românele sunt cele, cari sunt mai puțin pătate de crime! Iacă în ce măsură:

În Anglia din toate crimele judecate, aproape 26 la sută le-au săvîrșit femei! În Franca 20 la sută din criminali sunt femei. În Germania 17 la sută, în Austro-Ungaria 14 la sută, în Statele-Unite 10 la sută, în Italia 8 la sută, iar în România abia 2 și jumătate la sută! Adunătorul acestor cifre crede,

că femeia română de aceea nu e așa gata de a săvîrși crime, că la ea simțul religios e mai mare și nu e dedată la beutură, ca femeile altor neamuri. Acolo unde femeile beau și ele în rînd cu bărbații, și crimele săvîrșite de ele sunt mult mai număroase ca la cele nebeutoare.

Statuă lui Ion Huniade. Orașul Timișoara a luat hotărîrea a ridica marelui viteaz de pe vremuri Ion Huniade, luptătorul creștinătății contra Turcilor, — o statuă măreață la Timișoara. Au adunat pînă acur. 37.000 coroane. Noi nu am uitat, că Ion Huniade a fost bărbat ridicat din opincă românească, — deși cu bravura lui alt neam s'a fălii și să fălește mai mult ca noi.

Nenorociri pe linia ferată. Cetim în foi, că în gara dela Deva s'au întîmplat în zilele trecute două nenorociri. A sărit din șine locomotiva unui tren de marfă. A doua nenorocire s'a produs din cauză că s'a frînt osia unui vagon, iar vagoanele următoare ale acestui tren, tot de marfă, s'au îngrămădit peste olaltă. S'au sfărîmat 11 vagoane. Persoane nu s'au nenorocit. Dar celelalte trenuri au trebuit să întîrzie 4—5 ore pînă s'a făcut rînduială.

Asociațiunea își va ținea ăstan adunarea generală anuală la Dej, în ziua de Sftă-Măria (29 Aug. n.)

Comitetul Asociațiunii a rugat pe dl deputat Dr. Mihali să-i dea știre nu ar fi aplicați Români din Dej a primi ăstan ei adunarea Asociațiunii? Dl Mihali a adunat pe Români din Dej la sfat și acolo s'a hotărît că o primesc bucuros și să pun pe lucru pentru a face pregătirile de lipsă, ca adunarea să reușească bine, în toate privințele.

Cununie, Dșoara Viorica Popovicu și dl. *Stefan T. Secetă* înv., și-au sărbăt cununia în 2 Maiu n. 1909 în biserica gr.-cat. din Mediaș.

Moarte. Maria Stuehirean după un morb greu și îndelungat, împărțită cu sf. taine, a încetat din viață la 28 l. c. n. la Biertan, în etate de abia 17 ani. Pe răposata o deplîng nemîngăiații părinți Natanail Stuehirean și soția Măriuța, precum și numeroasele ei neamuri și prieteni. Fie-i țărîna ușoară.

† **Aron Boca Velchereanul** unul dintre cei mai străduitori scriitori din popor și pentru popor, care a scos un lung șir de cărțicele morale și pilduiri îndreptătoare, — precum ni-să scrie a răposat în 28 April n. în Velcheriu, — spre sincera părere de rău a tuturor cari l'au cunoscut. Dzeu să-l odichnească în pace. Că cit a trăit, mult s'a năzuit cu peana sa, să îndrepteze pe oameni spre bine și să-i aducă la dragostea de cetit, la lumină!

O întimplare mișcătoare s'a petrecut Sămbăta trecută în locuința ministrului Morțun din București.

O femeie, cu un copil în brațe, s'a înfățișat la d-na Morțun, rugîndu-se să fie luată ca doică în casa d-nei Sasu, fiica d-nei Morțun. Răspunzîndu-i-se că nu au lipsă doică, femeia a plecat.

Peste o jumătate de cias femeia a venit napoi și a cerut portarului să fie dusă din nou naintea doamnei. În vreme ce portarul să dușese să spună d-nei Morțun cerearea femeii, aceasta a lăsat copilul în ambit și a pierit!

N'a trecut mult după aceea și dl ministru Morțun, sosind acasă găsește copilașul, și în fașe un bilețel cu următoarele șire:

„Doamnă! Am căpătat al treilea copil și nu am cu ce-l crește, căci mai am doi și tatăl lor e dus din lume, iar plata mea de servitoare abia ajunge pentru cei doi. Știu că sunteți la „Sprijinul“ (o societate care primește și crește copii găsiți lăpădați de mamele lor nenorocite), luați pe copilul și-l dați la o femeie. Dacă mai pe urmă pot să-l iau, voi fac-o bucuros. Copilașul este botezat să numește Ion, vă rog să-i păstrați numele, ca să-l știu cere. Vă sărut minile cu respect și vă rog să mă ertați de îndrăsneala ce am avut-o.“

Biletul nu avea nici o iscălitură. Dl Morțun, mișcat de sărăcia ce reese din această scrisoare simplă, a hotărît să dea nenorocitei femei un ajutor în toată luna, că să-și poată crește copilul. Femeia care l'a lăpădat, a fost chemată prin publicare în foi, să vie la locuința d-lui Morțun pentru a-și lua copilul și a primi ajutorul.

Bindecuvîntarea lui Dumnezeu. O bucurie nespūsă a ajus pe țărăranul Pavel Tamșan din Cănaș. Rodnica și harnica lui soție, scrie „Rev. Bistriței“, i-a dăruit în zilele trecute patru feciorași!, unul mai voinic ca celalalt. Și mama și feciorașii sunt sănătoși! Dumnezeu să-i trăiască.

Un doctor, falsificator de hîrtii de 50 cor. Înaintea instanțelor judecătorești din Viena să judecă acum procesul d-rului Hošek, care cu ajutorul d-rei Kurz a pregătit și a pus în umblare bani de hîrtie mincinoși. Drul Hošek e un om inteligent, și încă în gimnaziu învăța cu plăcere fizica. La universitate a ascultat medicină. Dintre boale îi lega luarea aminte mai ales malară. Are și cîteva scrieri medicale de bun renume, cari îl arată ca pe un doctor învățat. — Un pricepător fiind întrebat, dacă hîrțile falsificate de Hošek sunt primejdioase, a răspuns:

„Falsificările sunt din cele mai reușite, dar totuși nu atît de desăvîrșite, ca să înșele pe un pricepător, ba nici chiar pe un om

mai băgător de seamă. Hošek a ajuns să le facă să samene atît de bine, mulțămîta cunoștințelor sale mari și aplicînd descoperirile moderne pe terenul „fotochimiei“. El însă, ca să le facă așa bune, nu a putut fabrica bancnote de 10 și 20 coroane, ci numai de 50 cor., pentru că acest tip fiind dat, circulației acum 9 ani, nu este apărât contra lucrărilor fotochimice, descoperite în cei din urmă doi ani Doctorul Hošek lucra cu mîna și foarte încet, de aceea nici nu putea face bancnote multe de odată. Zilnic, printr'o muncă obositoare, putea face numai o bancnotă de 50 cor., iar vara munca era mai anevoioasă. căci îi lipsea încăperile cu răceala de lipsă. Pe an, el a putut falsifica pînă la o valoare de 15.000 cor., sumă pe care în mod cinstit ar fi putut o ciștiga mai ușor.

Dacă însă s'a dat păcatului pe care îl va ispăși acum cu temniță pe mai mulți ani, e, că: Atunci cînd Dzeu vrea să bată pe un om, îi ia întîi mîntea! Că el n'a avut lipsă să se apuce de acest primejdios meșteșug!...

POSTA REDACȚIEI

S. A. în V. Poezia dtale „Așa mi-a fost ursita“ n'o putem publica. Și vreme de a o mai tocni noi, n'avem. Trimite de cele ce auzi din popor, ori de joc, frumoase, bine alese, și le facem loc. Nu publicăm fiere.

Nic. P. în V. Am scris și repetăm: Mulțumite publice nu mai punem în foaie decît între anunțuri, pe plată. Cea trimisă, nefiind mare, ar fi taxa pentru ea 1 cor. 20 fil. Dacă nu, trimite-o la „Telegraful Român“ din Sibiu, că el are loc și pentru mulțumițe.

Ioța Vuc. în Torac mare. Fiindcă ai trimis numai 1 cor. pentru volumul de „Foaie Int.“ de pe 1908. nu țî-l putem trimite pînă nu trimiți și bani de postă 30 fil. că neplătit nu-l primește la postă. N'ai cetit că trebuie trimis 1 cor. și 30 fil.?

Un candidat de avocat află imediat aplicare în cancelaria mea.

Doritori să se adreseze subscrisului.

Dr. Nicolae Olariu
(360) 2—3. avocat, în Petroșeni.

Practicant de prăvălie

află aplicare în prăvălia mixtă a subscrisului.

Să cere să aibă cel puțin 3 ori 4 clase gimnaziale sau reale ori civile.

Cei-ce cunosc afară de limba română, și pe cea germană și maghiară, sunt preferiți.

Ioan I. Vulcu
comerțiant, în Orăștie
(Szászváros).

„Agricola“

instituit de credit și economii în Hunedoara.

Publicațiune.

Adunarea generală de constituire ținută la 25 Aprilie n. 1909, a hotărât înființarea **Societății economice pe acții „Agricola“** în Hunedoara (Vajdahunyad) cu un capital de 100.000 coroane, care e deplin subscris.

Ca să avem fără aminare înregistrată noua firmă, Vă rugăm, ca întru cit a-ți subscris acții noi și n'ați fi solvit încă cele 30% (15 coroane de fiecare acție nouă, în afară de acțiile, ce le primiți în schimbul quotelor vechi), să binevoiti a ne trimite suma cu posibilă grabire!

Conform hotărârii adunării generale de constituire, ratele pentru acții sunt a să plăti:

1. 30% (15 coroane de acția nouă) speșele de fondare cîte 2 coroane de acție, (atit de acția nouă, cît și de cea schimbată, — plătită, — cu quote vechi) și cîte 6 coroane contribuire la fondul de rezervă de fiecare acție nouă plătită în bani și nu cu quote, toate aceste sunt de plată **imediat**.

Ratele următoare (pentru acțiile noi) 70% sunt de plată la următoarele termene:

1. La 1 Iulie	n. 1909.	20%	adecă	10 cor.	de acție:
2. „ 1 August	„ „	10%	„	5 „	„
3. „ 1 Septembrie	„ „	10%	„	5 „	„
4. „ 1 Octombrie	„ „	10%	„	5 „	„
5. „ 1 Noembrie	„ „	10%	„	5 „	„
6. „ 1 Decembrie	„ „	10%	„	5 „	„

Plata acțiilor să primește și anticipativ. Pentru sumele plătite înainte bonificăm **6%** interese.

Totodată, ca să putem conta membrilor vechi ai însoțirii „Agricola“ plata acțiilor noi cu quotele vechi — întru-cît aveți de aceste să binevoiti a trimite toate quotele vechi, împreună cu coalele de cuponi — la adresa „Agricola“ însoțire economică în Hunedoara (Vajdahunyad).

Pentru aceste quote proprietarii lor primesc, până la estradarea acțiilor noi — cîte un revers în regulă.

Atit sumele de bani cît și quotele rugăm să le trimiteți de urgență, ca să ușurați lucrările impuse de schimbarea însoțirii „Agricola“ în societate pe acții.

Direcțiunea societății economice pe acții:

„A G R I C O L A“

Hunedoara — Vajdahunyad.

(364) 1—1

IMPORTANT
pentru
suferitorii
de stomac!

280 12-12

Lipsa de poftă, durerile de stomac, răgăeli, slăbire de stomac, conturbări de mistuire, durere de cap, sărăcie de sînge, etc. înceată îndată folosind universal renumitele

Picături de stomac BRADY, veritabile. Multe mii de scrisori de recunoștință și mulțumită!

Sticlă mică cu instrucția, 80 fl., sticlă mare 1 cor. 40 fl.

Să capătă în toate apotecele.

Depozit principal: **C. BRADY** la „Regele Ungar“ WIEN, I., Fleischmarkt 1. Depot 260

de unde la cerere să trimite gratis interesanta: „Broșură specială“

Trimittind 5 cor. îți vin 6 sticle mici, pentru 4 cor. 50 f. 3 sticle mari, franco.

Să ne ferim de imitațiuni! Adevăratele picături de stomac Brady trebuie să fie cu marca și subscrierea din chipul de mai sus!

din cari 450 cor. sunt penzie asigurată până trăește, iar 650 cor. are salar în oficiul ce poartă, și care salar îi va fi cu vremea mai mare.

Care dorește, să adreseze ofertul sub titlul „Om bun“ administrației foii „Libertatea“ de unde să va trimite la locul său. (359) 2—3

Cine dorește călătorie

— bună și iute —

— de plăcere

in
6 zile
la America

acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp.

Cancelarie românească

HAMBURG

Raboisen 30.

(325) 7—26

PENTRU ECONOMI!

Cel mai bun mijloc pentru: **stropirea viilor, ba și a pomilor**

să capătă la apotecarul

Cornel Demeter din **Orăștie — Szászváros** (lîngă bisericile evang. reformate), și anume:

Peronospin-ul!

E mijloc aplicat cu cel mai mare folos la stropirea viilor, în contra *peronosporei* (a „manei“ care uscă viia).

E neasămănat cu mult mai bun și mai ieftin în folosință „PERONOSPINUL“ decit piatra-vînătă!

Cu „Peronospinul“ stropind viia, pui la 1 hectolitrul de apă praf de 50 fil., pecind piatra-vînătă trebuie să pui de 1 cor. 60 fil., fiind piatra-vînătă foarte scumpă.

Ca fiește-care proprietar de viie să poată capătă numai adevăratul „Peronospin“, fac și ușurarea aceea, că deja la comanda de 10 pachete, îl trimit **francat**.

Prin întrebuițarea „Peronospin“-ului, viia va fi hotărît mai frumoasă, boabele de struguri mai mustoase și astfel *roada de vin mai bogată!* Experiența a dovedit, că prin folosirea pietrii-vinete, nu să ajung aceste roduri, — poate pentru aceea, că piatra-vînătă verzește peste măsură frunzele și prin asta zbea din puterea și sucii viței! Praful de stropit al meu, „Peronospin“-ul, face vița mai plină de viață și mai asigurată contra boalei de peronosperă (mană). Prețul unui pachet este 50 fil. „Peronospinul“ este deja de 7 ani în întrebuițare cu cea mai frumoasă izbîndă!

Folosul „Peronospinul“-ui s'a dovedit și la stropirea pomilor, mai ales a pomilor tineri, cruzi, pentru a-i scuti de feluritele musculițe și gîngăni ce-i opăcesc în desvoltare! (355) 2—6

Revînzătorii, comercianții, capătă răbat.

A să cere la: **CORNEL DEMETER,** apotecar în Orăștie—Szászváros.

Casă de vînzare. **Vin bun!**

Casa lui **Wagner Danitz** din strada **Promenadei Nr. 14**, arangiată cu **drept de cărcimărit**, cu **odăi de închiriat în curte și cătră stradă**; cu **grajd și grădină**, e de vînzare din mână liberă.

Informații tot acolo. (356) 2—3.

AVIZ

— Preluare de ospătărie. —

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și jur, că cu 1 Aprilie n. a. c. am preluat **ospătăria** dlui Adam Cristea din Orăștie, strada **Beriului Nr. 1**.

Beuturi **curate și bune!** Serviciu prompt!

— Trăsuri! —

3—3 (353) **Iohann Schuller,** ospătar.

La subscrisul să găsește de vînzare vin de **calitatea cea mai fină**, produs pe **coastele dela Șiria (Világos)**, și anume:

RIZLING curat, **ROUZÉ**, **SCADERCA** și **MUSTA FER**,

foarte bine îngrijit! Să vinde dela 50 litri în sus, anume:

Mustarfer mestecat, cu 32 cor. hecto; Rizling și Rouzé și Scaderca, tot mestecat, cu **34 cor. hectolitrul**.

Rizling și Rouzé dat deosebit, curat, cu 40 cor. hecto.

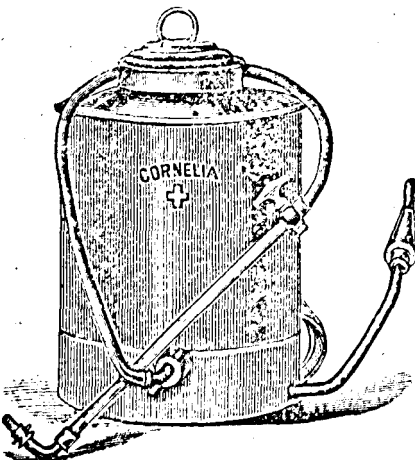
E vin de deal, nu de grădină, ori cîmpie! Fără drojdii!

Pentru ori-ce informații mai de aproape, vă adresați la vînzătorul:

Petru Benea, proprietar de vii în Világos, comit. Arad. (349) 3—10

VICTOR DAHINTEN, neputătorie de fer

în ALBA-IULIA, lîngă Fintînă.

Recomand marele meu depozit în pușculițe (spritururi) de peronospora, de cele mai bune, și pe așteptare (accept) până în 1 Noembrie, dela K. 20—58 per bucată, cum și toate soluțiile de articli de fer și oțel, fere de plug, osii, cuptoare, șparherduri, și-roafe, cuie, pene de fer, trestie de stucatură, vase de culină, revolve, patroane, coase, lopești, articli de gumi și mașini economice, etc., toate de calitatea cea mai bună și cu prețurile cele mai ieftine.

(358) Cu distinsă stimă 2—5

VICTOR DAHINTEN.

**CAROL KISS
& COMP.
1,000.000.**

MARE e norocul la KISS!

**CAROL KISS
& COMP.
1,000.000.**

Sirguinta, lucru, inventiositatea și cruțarea în timp îndelungat, te ajută la bani, dar repede, pe neașteptate, a face o avere mare, numai cu un mare noroc, după un câștig mare să poată! Pentru aceasta își iau cei mai mulți oameni lozuri, pentru-că prin asta au speranță statornică, de a să îmbogăți îngrabă!

Pentru aceasta fiecare iubește mai mult loteria de clasă reg. ung., căci dintre 110.000 lozuri ale ei, câștigă 55.000, așadar tot al doilea loz câștigă! Sortii norocului sunt fără păreche! Nu este în lume loterie, care să fie așa de solidă și favorabilă!

Atît emiterea cît și tragerea le supraveghează guvernul reg. ung., și asta e cauza, că publicul e cu deplină încredere în loteria de clasă.

Norocul e de nesocotit! Dela o întimplare atîrnă mulțori oameni norocul! În viața tuturor au fost și sunt momente care pot stabili norocul și fericirea. Doară la tragerea cea mai apropiată, va fi tras cel mai mare câștig prin numărul lozului pus în lista de mai jos lîngă numele dtale propriu, sau lîngă alt nume iubit dtale.

(330) 6-7

Lista

celor 55.000 de câștiguri a loteriei de clasă XXIV. r. ung. care din 110.000 de lozuri, vor fi sortate în decurs de 6 luni.

Cel mai mare câștig

1,000.000 cor.
(UN MILION COROANE)

1	premiu de	600.000
1	câștig de	400.000
1	»	200.000
2	»	100.000
1	»	90.000
2	»	80.000
1	»	70.000
2	»	60.000
1	»	50.000
1	»	40.000
5	»	30.000
3	»	25.000
8	»	20.000
8	»	15.000
36	»	10.000
67	»	5.000
3	»	3.000
437	»	2.000
803	»	1.000
1528	»	500
140	»	300
34450	»	200
4850	»	170
4850	»	130
100	»	100
4350	»	80
3350	»	40
55000	câștigul și premiul	K 14,459.000

ÎNCEARCĂ-ȚI NOROCUL LA NOI. CĂ

MARE e norocul la KISS! CAROL KISS & Comp.

bancă, societate pe acții, ca colectură principală vînzătoare a lozurilor loteriei privilegiate reg. ung. de clasă.

Centrală: Kossuth Lajos-utca 13. szám. Budapesta Filială: Rákoczi ut 55. szám

Cum te cheamă?

Aceste numere de noroc să afli numai la noi!

Așela	108108	Constantin	13163	Ferdinand	2340	Ispas	102114	Manoil	74134	Roland	87536
Ađonis	22214	Clementina	79815	Francisc	21354	Ioanichie	8224	Marcel	9812	Rosalia	107175
Ađam	60145	Clarisa	74145	Floarea	13643	Ioil	45192	Margareta	20056	Rumeioara	67684
Ađrian	14769	Cezar	68002	Florian	102235	Iustin	56073	Maria	67698	Rudolf	24799
Ađneta	34283	Cecilia	107259	Florica	100953	Ioan	94904	Mărica	107497	Solomon	8138
Augustin	479	Carolina	107479	Fulga	17012	Iolanta	106174	Marcu	54402	Samson	79344
Avram	88059	Camilla	9807	Francisca	8391	Iosefina	99067	Minerva	73317	Samuil	67625
Alexandru	102195	Cornel	37783	Frida	487	Iozefa	60121	Martin	51335	Sofron	102228
Aloisiu	8357	Clara	39442	Frideric	90672	Iosif	102745	Mateiu	24782	Sinobe	70484
Albert	95345	Daniil	29482	Filip	32068	Iudita	17041	Malvina	50474	Sebastian	107684
Alfons	93671	David	37190	Gavrilă	39473	Iulia	90538	Matilda	21051	Simion	100958
Alfred	73215	Demetriu	56393	Gabriela	54742	Iuliana	100963	Minodora	2311	Stefania	85669
Alice	8528	Demian	106936	Gaspar	22163	Feni	45591	Mărioara	22403	Stanislaw	50455
Amalia	37473	Dionisiu	29343	Gedeon	102146	Coloman	90688	Mircea	102701	Serafim	106038
Ambrozie	57507	Desideriu	4406	Grigorie	21375	Camil	108386	Mili	52603	Sidonia	44717
Andor	40648	Domocoș	108028	Gertruda	73343	Carolina	27994	Mihail	102157	Salomia	22250
Andrei	102215	Dora	80133	Gesa	108104	Carol	8300	Micu	20068	Toma	21516
Ana	3355	Dorotea	13285	Gida	50551	Coriolan	34295	Micsa	29845	Taviși	102278
Antonica	23144	Domnica	107657	Gizela	90809	Catalina	107460	Milan	56056	Teofil	19111
Antonia	37350	Draga	8389	Gottfrid	82604	Clementin	96055	Macrina	102132	Teodor	81210
Aurora	96469	Eufrosina	17026	Gustav	102186	Clara	65972	Nastasia	27181	Terezia	106059
Armin	98649	Editha	60080	Gogu	22965	Clotilda	84618	Nicodin	93673	Tăndăstia	27117
Arnold	95416	Eliade	51484	Guido	75018	Conrad	107239	Natalia	48170	Tiberiu	90814
Aron	102405	Enea	90755	George	23148	Cornelia	67629	Navrea	106170	Terca	102160
Arvinte	684	Elec	57543	German	75777	Cornel	102770	Neli	27106	Titu	8241
Artur	84445	Elemér	33803	Gyula	48149	Cristofor	9810	Nest	72796	Traian	32465
Antoniu	63453	Eleonora	91301	Giurgiu	38892	Cristiana	72137	Neti	107474	Timoteiu	58104
Augusta	94228	Elie	58562	Hedvig	63456	Ludovic	108188	Nina	89620	Tiberia	19105
Aurel	26578	Ella	102136	Helena	108073	Ladislau	16604	Olga	73375	Ulric	70476
Aurelia	91345	Elvira	90726	Henrietta	14742	Lasar	98808	Oliviu	60076	Urban	102187
Blaș	58138	Elsa	107461	Herman	98782	Leonard	13672	Orban	106172	Valentin	106036
Balint	98748	Emanuel	21058	Hermina	13275	Lina	90847	Oscar	19759	Valeria	29431
Bandi	37469	Emil	108381	Hubert	39468	Leonte	107163	Olivia	79338	Vincentiu	38877
Barnava	78233	Emilla	73330	Haralamp	91932	Laura	54793	Octavia	102711	Victor	102109
Beatrix	95444	Emma	84854	Irina	20196	Leontina	90689	Ovidiu	33812	Veronica	60983
Bela	20551	Endre	78235	Ida	107627	Leonora	108384	Pantilimon	64248	Vladimir	50574
Benedict	78229	Erna	57244	Ignatie	39772	Lidia	21647	Paula	50456	Varvara	107232
Beniamin	6454	Ernestina	33813	Ilica	102238	Linuța	102271	Petru	616	Victoria	27370
Bernat	65958	Eremie	489	Ilie	94222	Livia	98888	Paraschiva	108973	Vilma	60134
Berta	8216	Ervin	79331	Iustina	95017	Lupu	84046	Pavel	67635	Virginia	106187
Bertalan	94224	Elisabeta	107452	Ileana	107245	Leopold	107683	Peladia	33807	Virgil	90664
Bertold	13623	Etel	12717	Irimie	8102	Laurențiu	21507	Rafila	102107	Valer	34083
Blanca	73444	Eugenia	37781	Irinca	22957	Lucia	24795	Rafael	103124	Vuta	107459
Bodog	39757	Eva	4224	Ioana	102833	Ludmila	107476	Regina	23121	Zoroastru	106197
Boldijar	142104	Fabian	65952	Iacob	106854	Lucian	32054	Reveica	94233	Zamfir	86341
Borbala	38900	Fani	107244	Ivan	94963	Ludovica	56332	Romul	79323	Zamfira	90545
Cristian	8274	Felicia	74134	Inocențiu	26749	Luisa	39743	Remus	108986	Susana	41646
Cornelia	4245	Felix	95346	Isabela	66918	Magda	75009	Robert	73386	Sofia	106193

Comandele rugăm a le trimite cu întoarcerea poștei, ca nu cumva să vindem doritul număr!

PREȚURILE

lozurilor de clasă primă:
 1/8 (a opta) . . . 1.50 Cor.
 1/4 (un pătrar) . . . 3.-
 1/2 (jumătate) . . . 6.-
 1 (loz întreg) . . . 12.-

TRAGEREA

19 și 21 Maiu n. e.

BILET DE COMANDARE.

Băncii Carol Kiss soc. pe acții în Budapesta, IV. Kossuth Lojos u. 13.
 Rog a-mi trimite lozul nr. al loteriei XXIV., cl. I., planul oficios și la timp lista câștigurilor.
 Prețul lozului: } 11 trimit în marce (timbrel) postale, — sau:
 } 11 trimit cu mandat postal (de bani), — sau:
cor.fil. } rog a mi-l trimite cu rambursă (utânvétel).
 (Ce nu e bun, șterge!)

Adresa } Numele
 depînă: } Locuința (strada)
 } Posta ult. (comit.)

HANS STEPHANI

Hotel „Transsylvania“
Orăștie—Szászváros.

T. P. Am onoare a atrage atențiunea Onor. public asupra *vinurilor* mele curate și excelente ardelenesti, pe care le recomand a le întrebuița în deosebit cu ocaziunea nunților, botezelor, festivităților, etc., cu următoarele prețuri:

Vinuri din a. 1908, la cumpărare de 60—70 lit. 36 fl. litrul
" " " 1907, " " " " " " 38 " "
" " " 1906, " " " " " " 40 " "

Risling, Seauvignon, Traminer sau Ruhländer, etc., dela 60 fileri în sus litrul, măsurat, ceva mai scump.

În Hotel să află în totdeauna chilii (odăi) pentru noapte, cu prețuri foarte solide: 1 odăie dela 1:20 până la 3 coroane.

Cost în abonament, în hotel sau dus acasă, cu 20 fl. pe lună amiaz și cină; sau numai amiaza cu 12 fl.

Rugînd on. public pentru binevoitor sprigin!

Cu stima **Hans Stephani**, hotelier.

(326) 7—15

La apotecarul CORNEL DEMETER

în Orăștie—Szászváros (lingă bisericile evang. reform.)

să capătă următoarele preparate de bun renume:

Preparate cosmetice. Pentru frumseță și curățenie!

Cream de benzoe mygdale, care servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea mânilor și feței, dînd totodată și o fineță deosebită! *Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, precum: pete, bubife, zgrăbunțe, pistenii (mitesser), precum netezește și abîrciturile.* Conținut nestricăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale, un săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine, și din miroșuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea! Prețul 70 fileri. (341) 4—10

Poudre-Veturien. Acopere foarte bine, încît nici nu să observă că fața este pudrată. Întrebuițată pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute, ce altcum ar cauza vinșul și razele soarelui! Este în culoare albă, roză și galbenă. Prețul 1 cor.

Veturien-Parfeum. Veravioletta, cel mai fin parfum de violele, lăcrămioare și scumpe (iorgovan). Prețul 1 coroană 60 fileri. „Ideal“, cel mai nou parfum. Prețul 2 coroane.

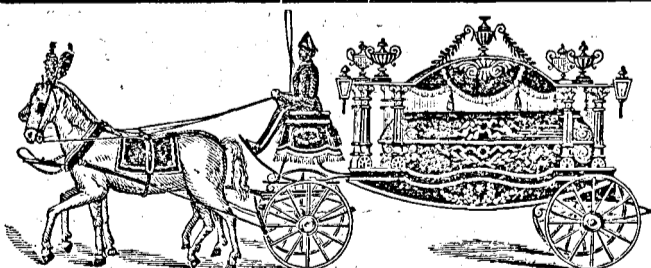
Apa de gură „Cremier“. (Albă sau rozie). Prin întrebuițarea apei acesteia nu devin dinții găușoși, — să delătorează durerea dinților, și să întărească dinții și gingiile! Să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură! Prin întrebuițarea apei acesteia cu pravul de dinți „Cremier“, devin dinții foarte frumoși, albi! Prețul 80 fileri.

Pravul de dinți „Cremier“, prin întrebuițarea căruia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fileri. *Perii de dinți, fine.* Alegere mare, în diferite prețuri. *Esență de China:* contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1 cor. 40 fil. *China tannopomada:* pentru creșterea părului. Prețul 70 fil. *Oleu de nucă:* extract de nuca oleica, pentru conservarea părului. 1 sticlă 80 fileri.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahăr rafinat, 1 pachet postal de 5 kilo: 6 cor. 50 fil.

Grijiți această listă de prețuri ca la caz de lipsă să aveți adresa corespunzătoare.

5—10
(333)

BRUTUS BRASSAI

Întreprindere de înmormîntări. — Magazin de mobile și atelier de măsur:
ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.

Întreprinde: Transportarea morților; — are magazin de toate cele trebuitoare la îngropăciuni, dela cele mai simple până la cele mai pompoase. — Îngrijește însuși de îngropăciune, după clase proprii, în loc și în provincia! — Serviciu acurat și solid! —

Învățăcel!

În prăvălia mixtă a subscrișului să primește numai decît **un învățăcel** în vîrstă de 13—15 ani, care pe lingă limba română să aibă cunoștință și din limbile maghiară și germană. (357) 3—3

Justin Boldin,
comerciant în Hunedoara
(Vajdahunyad).

Un **locomobil**
(mașină de vapor)

puțin folosit dar în bună stare, 6 cai putere, lăsat pe 6 atmosfere, să află de vînzare cu preț foarte redus, în:

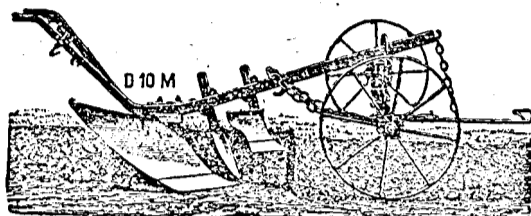
Atelierul de mașini a lui

Eugen Nicola,

(363) 1—10 Bla, (Balázsfalva).

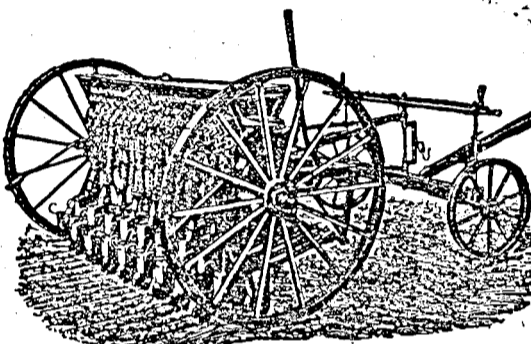
Depozitul CAROL F. JICKELI

Alba-Iulia și Sibiu.

Pluguri diferite!

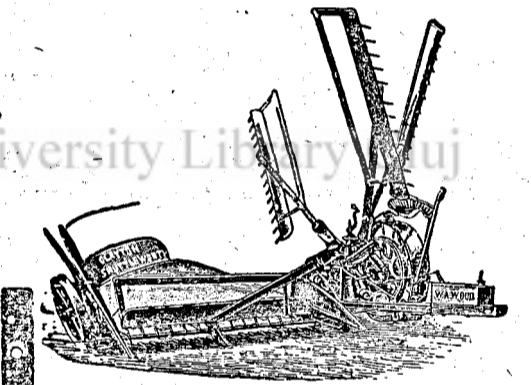
Cultivatori!

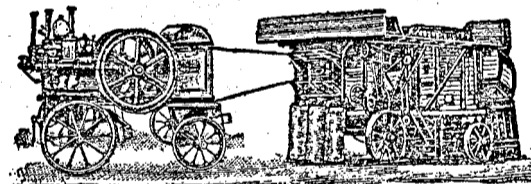
Mașini de fer!

Mașini de sămănat, sistem mai nou!

Mașini de secerat, americane!

Mașini îmblătitoare cu mîna și putere de cai, sau cu motoare de benzin ori oleu natural! Fabricat german! — Sunt cele mai sigure în lucru, simple, și le poate conduce orice om nespecialist!

Mașini de scărmanat lîna folosite dar în stare bună, încă să află ieftine!

(308) 9—10

Sunt și alte mașini agricole în

Depozitul CAROL F. JICKELI

în Alba-Iulia și în Sibiu.

Cea mai bună coasă în lume

este coasa de oțel de St. Anton și să capătă numai dela: Consa de oțel de tun „St. Anton“ să fabrică din oțel de tun mestecat cu cel mai nobil metal special, secretul fabricii.

500 de coroane plătesc celui ce este în stare să arate o coasă de oțel de tun „St. Anton“ cumpărată dela altă firmă!

1000 de coroane plătesc celui ce găsește între 100 de coase de tun „St. Anton“ 2 rele. Cel ce dorește o coasă bună și de încredere, să nu cumpere până nu cere cu o corespundență, dela vestita firmă de sus, catalogul ilustrat, care să trimită gratis și franco. Lui nile de față sunt cele mai potrivite pentru adunarea de comande. Cel ce adună comande primește rabat! Garanție deplină. La 10 bucati, o coasă să dă în cinșto!

Serviciu conștientios! Mii de scrisori de recunoștință și comande renoite să pot arăta și pune la dispoziție ori-cui.

Brici de oțel de diamant cu garanță de 5 ani, costă 1 fl. 50 cruceri.

(343)

4—6